

ἩΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ἑνδέκατος

Συνδρομὴ ἑτησία : Ἐν Ἀθήναις, φρ. 10, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. - Αἱ συνδρομαὶ ἄρροῦνται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους· καὶ εἶναι ἑτησίου. - Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6

25 Ἰανουαρίου 1881

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ

[Ἐκ τῶν τοῦ Ἐδμόνδου δὲ Ἀμίικς. Μετάφρασις
ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ τῆς δεκάτης ἐκδόσεως ὑπὸ***]

Συνέχεια· ἴδι σελ. 33.

ΤΟ ΠΑΛΑΙΟΝ ΣΕΡΑΓΙΟΝ

Ὅπως ἐν Γρανάτᾳ πρὶν ἰδῆ τις τὴν Ἀλάμβραν, οὕτω καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει πρὶν εἰσχωρήσῃ τις εἰς τὰ ἐνδότερα τῶν τειχῶν τοῦ παλαιοῦ Σεραγίου, νομίζει ὅτι δὲν εἶδε τίποτε ἀκόμη. Χιλιάκις τῆς ἡμέρας ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς πόλεως καὶ τῆς θαλάσσης φαίνεται ἐπάνω ἐκεῖ ὁ καταπράσινος ἐκεῖνος λόφος, πλήρης μυστηρίων καὶ ἐπαγγελιδῶν, προσελκύνων ἀείποτε πρὸς ἑαυτὸν τὸ βλέμμα ὡς τι νέον πρᾶγμα, ταράττων τὴν φαντασίαν ὡς αἰνίγμα, ἐμφιλοχωρῶν εἰς πᾶσαν σκέψιν, ὡσεὶ ἐπὶ τέλους ὑπάγεις ἐκεῖ πρὸ τῆς δριμυθείσης ἡμέρας, μᾶλλον ὅπως ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τῆν ἀδιάκοπον βᾶσανον, παρὰ πὸς ἀπόλαυσιν ἡδονῆς τινος.

Οὐδαμῶς τῆς Εὐρώπης ὑπάρχει τῶνόντι γωνία γῆς, ἧς καὶ μόνον τὸ ὄνομα νὰ ἐξεγείρῃ ἐν τῇ διανοίᾳ σύγχυσιν εἰκόνων ἢ ὠραίων ἢ φρικωδῶν παραδοξοτέρων, περὶ ἧς νὰ ἐσκέφθησαν, νὰ ἔγραψαν, καὶ νὰ εἰκοτολόγησαν πλειότερα, ἢ τις νὰ ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς πλειότερας ἀορίστους καὶ ἀντιφατικὰς εἰδήσεις, ἧτις νὰ εἶνε ἀκόμη καὶ σήμερον τὸ ἀντικείμενον τόσης ἀκορῆστου περιεργείας, τόσων ἀνοήτων προλήψεων, καὶ τόσων θαυμασιῶν διηγημάτων. Τὴν σήμερον ὅλοι εἰσέρχονται καὶ πολλοὶ ἐξέρχονται ἐκεῖθεν μετὰ ψυχρᾶς τῆς καρδίας. Ἀλλὰ δύναται τις νὰ εἶνε βέβαιος, ὅτι καὶ μετὰ αἰῶνας, ὅτε ἴσως ἡ θωμανικὴ δυναστεία δὲν θὰ εἶνε πλέον ἐν Εὐρώπῃ εἰμὴ ἀνάμνησις μόνον, καὶ ἐπὶ τοῦ ὠραίου ἐκεῖνου λόφου θὰ διασαυρώνονται αἱ πολυάνθρωποι ρῦμαι νέες πόλεις, οὐδεὶς περιηγητῆς θέλει διέλθῃ ἐκεῖθεν, χωρὶς ν' ἀναδράμῃ διὰ τῆς φαντασίας του εἰς τὰ ἀρχαῖα αὐτοκρατορικὰ κίσκιια, καὶ χωρὶς νὰ φρονήσῃ ἡμᾶς τοὺς ἐκ τοῦ ἸΟ' αἰῶνος, οἵτινες ἀνεύρομεν ἀκόμη ζώσας καὶ λαλοῦσας ἐπὶ τῶν τόπων τὰς ἀναμνήσεις τῶν μεγάλων θωμανικῶν ἀνακτόρων. Τίς οἶδε πόσο ἀρχαιολόγοι θὰ ἀναζητήσωσι μετ' ὑπομονῆς τὰ ἴχνη μιᾶς πύλης ἢ ἐνὸς τείχους εἰς τὰς αὐτὰς τῶν νέων οἰκοδομῶν, καὶ πόσοι ποιηταὶ θὰ γράψωσι στίχους ἐπὶ χλιδῶν τινῶν ὀλίγων, διεσκορπισμένων εἰς τὸ παράλιον! Ἡ ἴσως καὶ μετὰ πολλοὺς αἰῶνας τὰ τεῖχη ἐκεῖνα θὰ

φυλάττωνται ἀκόμη ζηλοτύπως, καὶ θὰ ἔρχωνται πρὸς ἐπίσκεψιν αὐτῶν σοφοί, ἐρωτόληπτοι καὶ καλλιτέχναι, καὶ ὁ μυθώδης βίος ὁ διανυσθεὶς ἐνταῦθα διὰ τετρακοσίων ἐτῶν θὰ ἀναταφῇ καὶ θὰ διεσκορπισθῇ εἰς μυριάδας βιβλίων καὶ εἰκότων ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς.

Τὴν περιέρχουσαν τοῦ κόσμου ἐλκύνει πρὸς τὰ τεῖχη ταῦτα ὅχι ἡ ἀρχιτεκτονικὴ καλλονή. Τὸ Σεράγιον δὲν εἶνε μέγα καλλιτεχνικὸν μνημεῖον ὅπως ἡ Ἀλάμβρα. Μόνη ἡ αὐτὴ τῶν λεόντων, ἢ ἐν τοῖς ἀραβικοῖς ἀνακτόροις, ἰσοφαρίζει πρὸς ὅλα τὰ κίσκιια καὶ ὅλους τοὺς πύργους τῶν τουρκικῶν ἀνακτόρων. Ἡ ἀξία τοῦ Σεραγίου συνίσταται εἰς τὸ ὅτι εἶνε μέγα ἱστορικὸν μνημεῖον, διερμηνεύον καὶ διαφωτίζον ὅλον σχεδὸν τὸν βίον τῆς θωμανικῆς δυναστείας, φέρον γεγραμμένην ἐπὶ τῶν λίθων τῶν τειχῶν του καὶ ἐπὶ τοῦ στελέχους τῶν προαιωνίων του δένδρων ὅλην τὴν ἐνδομυχοτέραν καὶ ἀπορρήτοτέραν χρονογραφίαν τῆς αὐτοκρατορίας. Δὲν ἔλλειπει δ' ἀπ' αὐτοῦ εἰμὴ ἡ τῶν τελευταίων τριάκοντα ἐτῶν καὶ τῶν δύο αἰῶνων τῶν πρὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἀπὸ Μωάμεθ τοῦ Β', ὅστις κατέβαλε τὰ θεμέλια μέχρι τοῦ Ἀβδουλ-Μετζιδ, ὅστις ἐγκατέλιπε τὸ Σεράγιον ὅπως κατοικήσῃ εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Δολμά-Μπαγτσέ, ἐκεῖ διήνυσαν τὸν βίον αὐτῶν εἰκοσιπέντε Σουλτάνοι. Ἐδῶ ἔθεσε τὸν πόδα τῆς ἡ δυναστεία, ἅμα κατακτῆτασα τὴν εὐρωπαϊκὴν μητρόπολιν τῆς, ἐδῶ ἔφθασεν εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς εὐτυχίας τῆς, καὶ ἐδῶ ἤρχισεν ἡ παρακμὴ τῆς. Ὁ χῶρος οὗτος ἦτο συγχρόνως τὸ παλάτιον, τὸ φρουρίον καὶ τὸ ἱερόν τῆς· ἐν αὐτῷ ἦτο ἡ κεφαλὴ τοῦ κράτους καὶ ἡ καρδία τοῦ Ἰσλαμισμού· ἦτο πόλις ἐν πόλει, βράχος σεπτὸς καὶ μεγαλοπρεπῆς, κατοικούμενος ὑπὸ ἐνὸς λαοῦ καὶ φρουρούμενος ὑπὸ ἐνὸς στρατοῦ, περιλαμβάνων ἐντὸς τῶν τειχῶν αὐτοῦ ἅπειρον ποιικιλίαν οἰκοδομῶν, τόπων ἀπολαύσεως καὶ τόπων φοίτης, πόλιν καὶ ἐξοχὴν, ἀνάκτορα, ὀπλοθήκας, σχολεῖα, ἐργοστάσια, τζαμίια· ἐν αὐτῷ ἐνηλλάσσοντο αἱ ἐροταὶ καὶ αἱ στραγαὶ, αἱ θρησκευτικαὶ τελετουργίαι καὶ οἱ ἔρωτες, αἱ διπλωματικαὶ ἐπίσημοι τελεταὶ καὶ αἱ μανίαι· ἐδῶ οἱ Σουλτάνοι ἐγεννῶντο, ἐνεθρονίζοντο, ἐξεθρονίζοντο, καθιέρωντο, καὶ ἐστραγγαλίζοντο· ἐδῶ ἐξυφαίνοντο ὅλαι αἱ συνωμοσίαι, καὶ ἀντήχει ἡ κραυγὴ ὄλων τῶν ἀνταρσιῶν· ἐδῶ συνῆρθε τὸ καθαρότερον αἷμα

χίαν ταύτην ἄλλο τι, εἰμὴ ὁ αἰφνίδιος θροῦς τῶν πτηνῶν, ἅτινα ἔφρευγον ἐκ τῶν δένδρων, ἢ ὁ κρότος ὁ ἐκ τῆς συγκρούσεως τῶν μεγάλων σιδηρῶν πυλῶν, ἃς ἔκλειον οἱ καπητζῆδες.

¹Ἔπειτα συνέχεια.

14,615 ΦΙΟΡΙΝΙΑ

[Ἐκ τοῦ γερμανικοῦ].

Ἦτο ὁ Γάβρορ Βόγορις, νέος μετριόφρων, ἦτο ὑποταμίας τῆς πόλεως Πέστης μὲ ἐτήσιον μισθὸν 1000 φιορινίων. Ἐκτὸς τούτων ἐλάμβανε πρὸς τοῦ πενθεροῦ του Χάμερ ἐτησίως 200 φιορινία, καὶ οὕτω ἀνέβαινε τὸ σύνολον τῆς ἀπολαβῆς του εἰς 1200 φιορινία. Βεβαίως μικροῦ λόγου ἄξιον εἰσόδημα, καὶ μάλιστα ἂν προσθέσωμεν ὅτι ὁ Βόγορις ἐν ἀρχῇ τῆς διηγῆσεώς μας ἦτο πατὴρ δύο τέκνων· τὸ πρῶτον ἦτο κοράσιον, τὸ δεύτερον παῖς, ὅστις ἕνεκα τῆς φιλοστοργίας τῆς μητρὸς του καὶ τῆς συγχορηγίας ματαιότητος τοῦ Βόγορις ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς του κληθεὶς ὁμοίως Γάβρορ. Ὁ φίλος μας Γάβρορ θὰ ἦτο εὐτυχέστατος, ἂν μὴ ἐδυσθύμει διὰ τὸ εὐτελὲς τοῦ εἰσοδήματός του, ἀλλὰ φροντίδες καὶ δυσθυμίας ἦσαν δι' αὐτὸν παροδικαί· εἰς τοιαύτας περιστάσεις παρετήρει τὴν ἐνδομύχως ἀγαπητὴν του Μαρίαν καὶ ἔλεγε : «Τοῦ λοιποῦ σὺ μὲν θὰ εἶσαι φειδωλοτέρα, ἐγὼ δὲ θὰ ἐργάζομαι περισσότερο, καὶ οὕτω κάπως θὰ εὐπορήσωμεν· καὶ τέλος, ἐὰν ἐξετάσωμεν καλῶς τὸ πρᾶγμα, ἔχομεν πᾶν ὅ,τι μᾶς χρειάζεται καὶ δὲν στερούμεθα οὐδενός· ἔχομεν δύο ὠραία δωμάτια, τὸ γεῦμα δύο πινάκια καλοῦ φαγητοῦ, ἀφθονίαν ξύλων—καὶ ἀκόμη τὸ παρελθὸν ἔτος ὑπήγαμεν δις εἰς τὸ θέατρον. Δὲν εἶνε ἀλήθεια, Μαρία ;

— Βέβαια, ἀπῆντα ἡ εὐτυχὴς σύζυγος, καὶ ἐπέθετε φίλημα ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ χρηστοῦ ὑποταμίου.

* *

Ἦτο ἤδη ὁ μικρὸς Γάβρορ δύο μηνῶν, ὅτε ἡ μήτηρ του πρῶτον τινὰ φθινοπωρινὴν ἐσηκώθη τῆς κλίνης ὠροτέρα τοῦ συνήθους. Ἡσθάνθη ἐαυτὴν ὀλίγον ἀδιάθετον, καὶ προσεπάθει ἐκ συνήθους λεπτότητος νὰ τὸ ἀποκρύψῃ ἀπὸ τὸν σύζυγον τῆς.

— Μαρία, εἶσαι ἀδιάθετος· μάτην μοὶ τὸ κρῦπτεις, τὸ βλέπω εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σου !» Ἐσυρθε τὸ ὠρολόγιόν του, παρετήρησεν αὐτὸ καὶ ἐξηκολούθησε : «Εἶνε ἐνάτη ὥρα· πρέπει νὰ ὑπάγω εἰς τὴν ἐργασίαν μου, ἀλλὰ πρότερον θὰ σοὶ φέρω τὸν ἰατρόν μας . . . Νὰ μὴ μοῦ ἀντιλογῆς . . . Σὲ παρακαλῶ νὰ μὴ ἀντιλογῆς. Ὁ ἰατρὸς Βοζᾶκ ἦτο, ὡς γνωρίζεις, συμμαθητὴς μου, καὶ προσφέρεται μετὰ μεγίστης προθυμίας. Θὰ ἔλθῃ ἀμέσως. Δεῖξόν μου τὸ μέτωπόν σου· δὲν καίει;—τόσον τὸ καλλίτερον· ἐν τούτοις θὰ σοὶ φέρω τὸν Βοζᾶκ».

Ἦτο ὁ Γάβρορ ἐφόρσε τὸ ἐπανωφώριόν του, καὶ ἀπ' οὗ διὰ δευτέραν φοράν ἐφίλησε τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα του, ἐξῆλθε μετὰ μεγάλης σπουδῆς.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς γυναικὸς ἐπληρώθησαν δακρύων, καὶ ἐψιθύρισε : «Πόσον καλὸς εἶνε !»

* *

Ἦτο ὁ Γάβρορ δὲν ἦτο οὔτε ἐκ τῶν ὠραίων οὔτε ἐκ τῶν δυσειδῶν ἀνδρῶν· ἐπὶ τοῦ προσώπου του ἦτο ἐξωγραφημένη ἐλκυστικὴ καλοκάγαθία, ἣτις ἀκουσίως προσέλκυε πάντα προσδλεπόντα αὐτόν. Καὶ ἡ ἔκφρασις αὐτῆ ἦτο τῇ ἀληθείᾳ τὸ κάτοπτρον τῆς ψυχῆς του. Μαστρία παιδείσεως, ἀρκούσαι εἰδικαὶ γνώσεις καὶ πολλοῦ λόγου ἄξιαι θεωρίαι περὶ τοῦ βίου, αἵτινες ἐπήγαζον ἐκ τοῦ προσφύρου εἰς μελέτην πνεύματός του, ἐχαρκτηρίζον τὸν φίλον μας Γάβρορ. Εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων του εὕρισκεν εὐχαρίστησιν, καὶ ἐν τῇ καταπολεμῆσει τῶν μικρῶν ταραχῶν τοῦ βίου ἀνέπτυσσεν ἀξιοθαύμαστον δραστηριότητα.

Καὶ ἰδοὺ λοιπὸν, ἡ Μαρία τοῦ οὐδόλως ἦτο ἀδιάθετος· τὴν κατέπεισε μόνον ὅτι ἦτο ἀσθενής, καὶ ἤδη τρέχει πρὸς τὸν ἰατρόν, κάμπτεται ἀριστερὰ εἰς τὴν λεωφόρον, ὁπόθεν μακρόθεν ἐβλεπε τὴν βασιλικὴν ὁδόν, ἔνθα ὁ φίλος του δόκτωρ Βοζᾶκ κατῴκει. Ὅπως συντομεύσῃ τὸν δρόμον τοῦ ἐπορεύθη διὰ τινος διόδου διερχομένης κάτωθεν μεγάλου οἴκου, ἵνα ἀμέσως φθάσῃ εἰς τὴν βασιλικὴν ὁδόν. Εἰς τινὰ γωνίαν τοῦ μεγάλου οἰκοδομήματος ὁ Γάβρορ ἔστη αἴφνης· ἐνῷ ἐβάδιζεν ἤγγισεν ὁ πούς του εἰς τὴν ἀντικείμενον, καὶ σχεδὸν προσέκοψεν εἰς αὐτό.

Προσέβλεψεν εἰς τὸ ἔδαφος. Ἐν ὀγκῶδες φαιὸν χαρτοφυλάκιον ἔκειτο πρὸ αὐτοῦ ἡμίκλειστον—ἀκριβῶς ὡς ἀπολεσθὲν, ἐρριμμένον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Ὁ Γάβρορ ἀκουσίως περιέβλεψε περίξ, ἐάν τις προσείχεν εἰς αὐτόν. Οὐδεὶς τὸν παρετήρησεν. Ἀνεσήκωσε τὸ χαρτοφυλάκιον, καὶ ἠθέλησε χωρὶς νὰ παρατηρήσῃ ἐν αὐτῷ νὰ τὸ ρίψῃ εἰς τὸ θυλάκιόν τοῦ ἐπανωφορίου του, ἀλλ' ὅμως δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸ θέσῃ μόνον τὸ πλατύτερον θυλάκιον τοῦ ἐπανωφορίου του ἠδύνατο νὰ τὸ περιλάβῃ. Τὸ ἔθεσεν ἐν αὐτῷ, καὶ ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον τοῦ διευθυνόμενος πρὸς τὸν ἰατρόν.

— Ἄλλ' ἐπεθύμουν νὰ γνωρίζω, ἐσκέφθη ὁ Γάβρορ, τί νὰ περιέχῃ ; Ἀναμφιβόλως οὐδενὸς λόγου ἀξίας σημειώσεις μεσίτου τινός, τοὺς κυματισμοὺς τῶν τιμῶν τῶν σιτηρῶν, τὰς ἐβδομαδιαίας σημειώσεις τοῦ χρηματιστηρίου καὶ ἄλλα παρόμοια. Οἱ μεσίται οὕτοι προσπαθοῦσι νὰ φέρωσιν ἐπάνω των τοιαύτας ἀχρήστους σημειώσεις· εἰς ὅλα ταῦτα θέτους καὶ τινὰ φιορινία, καὶ οὕτω τὸ σεβασμῶ ἄξιον χαρτοφυλάκιον εἶνε ἐν τάξει.—Χμ ! προσέθηκεν, ἐὰν κάνεις αἰσθηματίας τὸ ἀπώλεσε ;

Χωρὶς νὰ τὸ ἐξαγάγῃ, ἤρχισε διὰ τῶν δακτύλων νὰ ἐξετάζῃ τί περιέχει. «Ἐξαίρετος χάρτης !